

УДК 050.9:655.3.066.26(059)
ORCID: 0000-0002-0034-5768
ORCID: 0000-0002-4608-1382

**О. Й. Дем'янюк,
Н. Г. Конон**

КАЛЕНДАР ЯК ДОКУМЕНТ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО: ФУНКЦІЇ, СТРУКТУРА, ЗМІСТ

Автори статті розглядають і характеризують окремі факти з історії виникнення календарів, їхні форми, різновиди, використання, значення для різних галузей знань. Позаяк календарі вміщують інформацію про важливі події з історії, громадсько-політичного, економічного, культурного життя жителів українських територій, то вони виступають важливим джерелом колективного та індивідуального краєзнавчого інформування.

Видання супроводжує довідковий матеріал про ювілеї уродженців краю, видатних діячів, що життям і діяльністю пов'язані з ним. Проаналізовані особливості випусків календаря, вдосконалення структури, рекомендації щодо покращення їх оформлення.

Обґрунтовується значення «Календаря знаменних і пам'ятних дат» як джерела в царині національної культури, звертається увага на його використовуються в різних контекстах, включаючи особисті, професійні та громадські сфери життя.

Календар є основою досліджень як ресурс колективного та індивідуального інформування, використовується в документознавстві як документ, що відображає організацію часу, подій і життя суспільства.

Підготовлена стаття є авторською спробою аналізу особливостей випуску календаря як документа у контексті функцій, структури, колективного та індивідуального інформування. Незважаючи на те, що вивчення різновидових календарів як універсальних періодичних довідкових видань і ресурсу колективного та індивідуального інформування ставали об'єктом дослідження вчених у галузях бібліотечної, архівної та музейної справи, й до сьогодні існує проблема з їхньою систематизацією, описом, введенням до наукового обігу як джерела інформації.

Ключові слова: бібліотека, календар, документ, документознавство, вихідні відомості, інформаційне видання, ювілейні дати, фактографічні довідки-нарис, рекомендаційний бібліографічний посібник, інноваційна форма, інформаційний зміст, рекламна діяльність.

DOI 10.34079/2226-2830-2024-14-28-41-49

Постановка проблеми. Характеристика та вивчення календаря є важливою галуззю наукових досліджень, яка об'єднує різні дисципліни, такі як: історія, астрономія, археологія, антропологія, математика, гуманітарні науки. Археологи вивчають стародавні календарі та системи вимірювання часу за допомогою артефактів, знайдених у руїнах: сонячні та місячні скелі, а також записи та звіти минулих цивілізацій. Астрономи досліджують принципи астрономії, розуміння того, як різні культури сприймали та використовували астрономічні явища для створення власних календарів. Історики працюють над еволюцією календаря різних культур, включаючи його розвиток, реформування, вплив на суспільство, думку. Математики

характеризують структуру календаря, розробляють алгоритми розрахунку календарних дат і подій, розкривають майбутнє цивілізації.

На наш погляд, загалом усі ці галузі співпрацюють у вивченні та розумінні календаря як історичного і культурного артефакту, визначають можливість його використання як інформаційного джерела.

Актуальність та наукова новизна обумовлена тим, що запропонована стаття є авторською спробою аналізу особливостей випуску календаря як документа у контексті функцій, структури, колективного та індивідуального інформування.

Аналіз досліджень і публікацій. Наукове дослідження календарів як універсальних періодичних довідкових видань і ресурсу колективного та індивідуального інформування ставала об'єктом вивчення відомих культурологів, документознавців, науковців та практиків у галузях бібліотечної, архівної та музейної справи: М. Божко, В. Бушанський, Т. Гранчак, М. Дроб'язко, І. Климишин, Н. Конон, В. Кононенко, Н. Кушнарєнко, Л. Ніколюк, Т. Павленко, Ю. Палеха, В. Патока, В. Піскун, О. Полішук, О. Рожнятовська, Л. Рябець, В. Сичевська, І. Сівашова та інших.

Виклад основного матеріалу. Календар віддавна знайшов застосування для організації робочого часу, планування заходів, свят, визначення історичних подій і важливих дат, ведення особистих записів, особливо для наукових і астрономічних досліджень. Календар – загальноприйнятий стандарт у більшості сфер сучасного життя. Він допомагає людям орієнтуватися в часі, планувати свої дії, відзначати важливі і пам'ятні дати.

Після здобуття незалежності України на початку 90-х років ХХ століття «розпочато видання низки календарів-щорічників, зокрема від 1995 року виходить «Український історичний календар» (видає редакція журналу «Київська старовина»), від 1996 року – «Українознавство» (започатковане у Київському університеті як науково-популярне видання). Друкуються обласні щорічні календарі знаменних і пам'ятних дат» (Бушанський, Рябець, 2012).

Після того як розвиток національної науки і освіти став офіційним державним напрямом, «створюється національна система освіти з новими структурою і змістом, тому важливо правдиво подати в «Календарі» представників національної педагогічної думки минулого, які зробили значний внесок у педагогічну науку» (Ніколюк, 2008, с. 196).

Загалом календар це систематизований спосіб відображення часу, який використовується для визначення днів, тижнів, місяців і років. Він може бути простим або складним, в залежності від призначення і функцій. До основних типів календарів відносяться: сонячний (давньоєгипетський, юліанський, григоріанський), сонячно-місячний (вавилонський, китайський, юдейський), місячний (ісламський (мусульманський), літургійний (католицький, православний) та інші.

Документознавство – галузь науки, що вивчає документи як особливі види інформації, яка досліджує їх місце, роль і значення в різних сферах діяльності людини і суспільства. Основна увага в документознавстві приділяється документу, зокрема і календарю, як об'єкту інформації, його структурі, характеристикам, зберіганню, обробці, розповсюдженню, використанню та архівуванню.

Документ – це будь-який важливий об'єкт, на якому записана інформація. Він може бути паперовий, на електронному носіїві, аудіо-відеозаписом, магнітною стрічкою тощо. Документознавство вивчає принципи архівного зберігання документів, зокрема календарів, включаючи відбір для організації, класифікацію, збереження або видалення.

Документаційне забезпечення складається з досліджень в напрямках використання документації для здійснення різних видів діяльності: управління, науки,

освіти, медицини, юриспруденції та іншого. Документознавство вивчає процес стандартизації документів, включаючи розробку форм, правил і процедур підготовки та їх використання. Детально вивчається комунікація всередині організації, обмін письмовою інформацією між суб'єктами діяльності, на основі урядових звітів, наукових досліджень.

Документування – важливий напрямок, оскільки документація відіграє провідну роль у всіх сферах людської діяльності. Розуміння її структури, характеристик та функцій допомагає ефективно використовувати інформацію для досягнення різних цілей та вирішення цілого ряду питань. З точки зору документознавства, календар можна вважати одним з головних різновидів документа.

Розглянемо деякі аспекти, які позиціонують календар як документ. Сьогодні форма, структура, поліграфія календаря досить сильно змінилися. Він може мати найрізноманітніші форми – від паперових до електронних, що робить його більш доступними і зручними для користувачів.

Інформаційне наповнення календаря включає в себе об'ємний спектр подій, фактів, таких як: дати, зустрічі та плани, що необхідне для планування особистої поведінки співробітників, закладів культури, освіти, волонтерів, соціальної сфери, а також для відстеження подій.

Основна функція календаря – відстежувати час та планувати події. Його також можна використовувати для організації змістовного робочого періоду, встановлення термінів виконання завдань, позначення важливих віх. Календар можна архівувати та зберігати, особливо, якщо він має історичну цінність або використовується для професійних цілей.

Отже, календар розглядається як документ в контексті його функцій, структури та інформаційного наповнення.

Календар є не тільки інструментом для відстеження часу, але і важливим документом в управлінні документообігом. Документознавство вивчає документи та їх властивості, структури, функції, значення в контексті організації для суспільства, зокрема і календарі.

Віддавна календарі мали попит у різних прошарках суспільства. «Ці видання міцно й надовго ввійшли у практику бібліотечної роботи. Календарі – мірило для позначення власного шляху нації. Вони необхідні кожному, оскільки є своєрідним містком, перекинутим з минулих епох у сьогодення і майбутнє. За всіх часів календарі були надійними, вірними путівниками людини в безбережному морі інформації, адже справжня культура особистості неможлива без дотику до основних віх світової історії, без знань про постаті, що становлять її славу і гордість» (Піскун, 2018, с. 154–155).

Вперше в національному стандарті України ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання, вихідні відомості» встановлюються «положення щодо складу, послідовності та місця розміщення вихідних відомостей у текстовому, нотному, образотворчому документах, подається кваліфікована інформація щодо оформлення календаря» (ДСТУ4861:2007).

Зокрема, підкреслюється, що «вихідні відомості в календарі оформлюють відповідно до розділу 7 «Вихідні відомості в періодичному і продовжуваному виданнях». У малоформатному і мініатюрному таблиці-календарі дозволено подавати тільки такі відомості: ISSN, назву, адресу редакції, знак охорони авторського права, відомості про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації (серію, номер, дату видачі свідоцтва), тираж, номер замовлення виготовлювача видавничої продукції. У календарях, які випускають одноразово, вихідні відомості наводять відповідно до їхнього виду: календар книжкового типу, настільний перекидний, відривний щоденний календар; настінний ілюстрований календар, настільний і

настінний табель-календар – відповідно до 8.1 (аркушеве текстове і аркушеве образотворче видання (крім образотворчої картки); малоформатний і мініатюрний табель-календар – відповідно до 8.2 (образотворча картка)» (ДСТУ4861:2007, с. 18–19).

Таким чином, календар можна розглядати з різних точок зору: форма, структура, інформаційне наповнення, функції, контекст використання, архіви, сховища тощо.

Календар наділений широким спектром форматів: за формою (паперовий, електронний), за розміром (кишеньковий, настінний) за змістом (загальний, тематичний). Важливо вивчити його структуру, яка може включати в себе різні розділи: день тижня, місяць, рік, свято, повідомлення. Інформаційне наповнення календаря складається з: дат, свят, подій, зустрічей, планів, заміток, яке необхідне і важливе як для особистого планування, так і для використання в організації.

Календар має функції відстеження часу, планування заходів, організації робочого часу. Ознайомлення з цими функціями допомагає краще зрозуміти, як використовувати календар для досягнення поставлених цілей. Календарі використовуються в різних контекстах, включаючи особисті, професійні та громадські сфери життя. Календарі також є об'єктами архівування та зберігання, мають історичну цінність, особливо якщо це стосується календарів ретроспективних, за минулі роки чи епохи.

Отже, календар є основою досліджень, використовується в документознавстві для розуміння його ролі та значення як документа, що відображає організацію часу, подій і життя суспільства.

«Календар знаменних дат і пам'ятних дат» – цінне джерело національної культури. Головну роль в календарях цієї групи відіграє фактичний матеріал, він і обумовлює інтерес читача до видання.

«Календар – це ритм часу, пам'ять людства, повторення, головна мета якого – надійний хранитель свідчень того, що закладено в первісних основах всіх культур, і останні покоління дали нам відповіді на багато питань. Все хороше і корисне, що дійшло до нас з глибини століть, варто наслідувати, але потрібно і створювати щось нове. Наш час формує свою цінність, і свято займає в ньому велике місце» (Конон, 2015, с. 56).

Календарі «стають важливим джерелом краєзнавчої інформації. Вони мають два види. Перші створені як типові рекомендаційні посібники, решту можна вважати науковими довідниками. Як наголосили представники різних книгозбірень, «Календарі...» дуже потрібні в роботі бібліотекарів, і над ними варто – попри наявні складнощі – продовжити ґрунтовну роботу»(Кононенко, Сівашова, 2010, с. 50–51).

«Календар знаменних і пам'ятних дат» заснований у 1957 році Державною республіканською бібліотекою УРСР імені КППС (нині – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого). Впродовж 1998–2012 років засновниками та видавцями «Календаря» були Національна парламентська бібліотека України (НПБУ) та Книжкова палата України імені Івана Федорова. Від 2012 року, із виходом НПБУ зі складу засновників та перереєстрації «Календаря», його засновником, укладачем і видавцем є Книжкова палата України імені Івана Федорова (Календар знаменних і пам'ятних дат: рекомендаційний бібліографічний довідник).

Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого щорічно видавала «Календар знаменних і пам'ятних дат» (електронна пошта: office@nplu.org). «Це періодичне видання, яке оперативно інформувало користувачів про найвизначніші дати поточного року, рекомендувало літературу про видатні події та відомих осіб. Він був важливим складником національної культури України і займав особливе місце серед інших видань, завдяки поєднанню фактографічних, бібліографічних відомостей універсального змісту, регулярності виходу у світ, що робило його цінним джерелом

інформації. Календар завжди пов'язаний з популяризацією кращих, найбільш цінних документів» (Календар знаменних і пам'ятних дат: 2024 рік).

Структура «Календаря» є «усталеною: основна частина з двома текстовими блоками та зміст. Перший блок вміщує перелік ювілейних дат за місяцями, відомості про річниці пам'ятних подій, дані про заснування міст України, наукових установ, підприємств, освітніх закладів, про видатних ювілярів: (історичних осіб, діячів науки і культури, політиків, воєначальників), а також про свята: всесвітні, національні, державні, релігійні і професійні. У другому блоці подаються фактографічні довідки-нарис до найбільш значущих подій, доповнені бібліографічними списками літератури, ілюстративних і аудіовізуальних документів»(Календар знаменних і пам'ятних дат: рекомендаційний бібліографічний довідник).

Матеріали, що були вміщені у «Календарях» за 50 років його видань з 1957 р. до 2006 р., увійшли до покажчика, який побачив світ у 2008 році (Календар знаменних і пам'ятних дат (1957–2006): покажчик змісту, 2008).

З 2012 р. видання «Календаря» відбуваються в електронному форматі, з широким залученням електронних видань, відповідно до тематики. Проте НПБУ, що багато років втілювала у життя «Календарі знаменних і пам'ятних дат», продовжила їх життя, поновивши назву «Дати і події» з 2012 р. Подія висвітлена у журналі «Бібліотечна планета» («Дати і події»–нове видання Національної парламентської бібліотеки України).

У 2020 р. підготовлений «бібліографічний покажчик дат з 2013 р. до 2019 р., вміщених у календарях за даний період» («Дати і події» 2013–2019, 2019, с. 92–107.). «Календар знаменних і пам'ятних дат» на 2024 рік в Україні передбачає багато подій державного рівня.

Як наголошують науковці в галузі дослідження та вивчення календарів В. Кононенко та І. Сівашова «особливо проблематично з'ясувати точну дату заснування і відкриття будь-якого навчального закладу. Тому укладачі «Календаря...» відштовхуються від початку першого навчального року. У випадку з театрами ситуація не краща. Часто датою відкриття театру обирають прем'єру, якою він відкривався. Попри ускладнення, які виникають при його створенні, «Календар» був і залишається універсальним довідковим виданням, цінним джерелом бібліографічної і фактографічної інформації» (Кононенко, Сівашова, 2010, с. 51).

«Календарі знаменних дат» відносяться й до краєзнавчих календарів, вони складають неоціненну користь для науковців, вчителів, краєзнавців, місцевих жителів територіальних громад, туристів-емігрантів, які досліджують історичне минуле України, відвідують рідні місця, тих, хто цікавиться історією, економікою, сучасним розвитком, етнічною культурою краю, зокрема Волинню, Поліссям. Галичиною, Поділлям та іншими українськими теренами.

«Календарі знаменних дат», зазвичай, включають набір подій, свят важливих для конкретного регіону, його культури, релігії або історичного контексту. Календарі бувають різними за змістом та обсягом, відображаючи різноманітні аспекти життя та культури певного краю. Наприклад, католицький літургійний календар містить святкові дні, пов'язані з християнською традицією, такі як Різдво, Великдень, Вознесіння та інші. Цей календар може також включати дати пам'яті святих та релігійних подій.

Також існують календарі знаменних історичних подій, що відзначають важливі дати в історії країни, світу, політики, науки. Наприклад, 4 липня в Сполучених Штатах відзначається День Незалежності, свято, яке започаткувалося підписанням Декларації незалежності у 1776 році.

Досить цікавим є той факт, що нарешті досліджується та вивчається актуальність розробки і популярність календаря в українському етнічному стилі на 2024 рік. З цією

метою проводився «моніторинг календарної продукції у точках продажу міст Житомира та Бердичева (Поліщук та Погосьян, 2023, с. 367).

Аналіз підсумків моніторингу: «виявлено було 14 настінних календарів на українську тематику, з них: 8 перекидних календарів на ригелі, 5 перекидних календарів на люверсі та 1 квартальний трисекційний календар» на українську тематику:

–з фотографіями: «Мальовнича Україна», «Мальовнича природа України», «Мальовнича природа України», «Мальовнича природа (гори- море), «Спадок», «Наша рідна Україна», «Гапчинська. Найкраще (The best)», «Гапчинська. I love you»;

–«Доброго вечора, ми з України!» (29x73, з цифровими ілюстраціями, квартальний трисекційний календар), «З Україною в серці» (29x30, з фотоколажами і цифровими ілюстраціями), «Бути українцем!» (30x40, з векторними ілюстраціями тварин);

–«Мавка. Лісова пісня» (29x42, з цифровими 3D зображеннями персонажів мультфільму);

–«Україна в акварелі» » (29x42, з репродукціями творів мистецтва Марічки Рубан), «Душа України» (29x42, з репродукціями творів Ольги Гайдамаки), «Україна» (29x42, з репродукціями творів Олега Шупляка);

–один – на українську військову тематику «26 Артилерійська бригада імені генерал-хорунжого Романа Дашкевича (26 Artillery brigade named after general-cornet Roman Dashkevich) (29x42, з портретом Романа Дашкевича та цифровими зображеннями воєнної тематики)» (Поліщук та Погосьян, 2023).

Заслугує уваги та гідно підкреслює в календарях українську тематику – колоритна місцева природа, спадщина високого народного українського мистецтва. Зокрема, як відмічають Сичевська В. В., Поліщук О. П., авторки моніторингу: «Настінні перекидні календарі, розроблені за художнім оформленням в українському стилі, користуються популярністю та є актуальною їх розробка на 2024 рік» (Сичевська, Поліщук, 2021, с. 49–51).

Висновки. Підсумовуючи, звернемо увагу на велике значення випуску календарів, особливо «Календаря знаменних і пам'ятних дат», які допомагають при організації книжкових виставок, проведенні масових заходів, презентацій, переглядів літератури, виконанні фактографічних, біографічних, тематичних довідок, складанні бібліографічних списків, розширенні світогляду та знань з історії певної території – історико-географічної області, етнографічного краю тощо.

«Календарі» – важливе джерело колективного та індивідуального краєзнавчого інформування. Вони можуть використовуватися як типові рекомендаційні посібники, а також – наукові довідники.

«Календарі» дають користувачам змогу познайомитись з багатьма представниками краю, які зробили свій внесок у розвиток наукового і культурного поступу у регіоні, або просто відкрити для себе яскраві невідомі постаті. З «Календарів» можна дізнатися не лише про відоме, призабуте, а й про багато чого, раніше незнайомого. Окрім популяризаторського характеру, аналізовані посібники мають ще й науковий характер. Адже автори, які готують ці видання, проводять величезну пошукову роботу в архівах, залучають до написання довідок значну кількість друкованих джерел, науковців, готують ґрунт для глибших досліджень певної галузі.

Узагальнюючи визначені напрацювання та досвід, щодо створення найрізноманітніших календарів, можна констатувати, що ця робота дуже цікава,

творча, відповідальна і масштабна. Підготовка таких видань вимагає від укладачів широкого світогляду, пошукової допитливості під час вивчення і підготовки матеріалу, чіткого розуміння кінцевої мети, ретельного підходу на всіх етапах: від виявлення споконвічного кола ювілейних дат до роботи з їх уточнення.

Перспективи подальшого вивчення. Однак, незважаючи на значну кількість наукових публікацій з питань пов'язаних з вивченням календарів, які виступають посередниками в інформаційно-комунікаційній системі, вони науково та всебічно ще не досліджені. Оперативний доступ до них як інформаційних ресурсів, інтенсивний обмін інформацією між вченими, забезпечить якісний розвиток та наукове обґрунтування структури «Календарів» як національного універсального довідкового видання, закріпить їх роль у мережі соціальних комунікацій.

Бібліографічний список

- Бушанський В.В., Рябець Л.В., 2012. Календар. *Енциклопедія Сучасної України*. [онлайн]. Доступно: <<https://esu.com.ua/article-10430>> [Дата звернення: 18.07.2024].
- «Дати і події» – нове видання Національної парламентської бібліотеки України, 2012. *Бібліотечна планета*, № 3, с.7.
- «Дати і події» (2013–2019) : перелік дат, уміщених у календарі, 2020. *Календар знаменних дат*, № 1/2 (15), с.92–107.
- ДСТУ 4861:2007, 2009. Інформація та документація. Видання, вихідні відомості: національний стандарт України. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 46с. [онлайн]. Доступно: <<https://womab.com.ua/upload/dstus/D4861-2007.pdf>> [Дата звернення: 16.07.2024].
- Календар знаменних і пам'ятних дат: рекомендаційний бібліографічний довідник. *Українська бібліотечна енциклопедія*. [онлайн]. Доступно: <<https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%20%D0%B7%>> [Дата звернення: 11.06.2024].
- Календар знаменних і пам'ятних дат: 2024 рік проголошено Організацією Об'єднаних Націй Міжнародний рік верблюдових. [онлайн]. Доступно: <https://nlu.org.ua/calendar_dat.php> [Дата звернення: 17.06.2024].
- Календар знаменних і пам'ятних дат (1957–2006) : покажчик змісту, 2008. Київ: ДЗ «Нац. парлам. б-ка України», 172с.
- Конон Н.Г., 2015. Календар знаменних і пам'ятних дат Волині як джерело краєзнавчої інформації. *Культура Волині – шлях крізь віки*: матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 6–7 листоп. 2014 р.). Луцьк, с.55–58.
- Кононенко В., Сівашова І., 2010. «Календар знаменних і пам'ятних дат» – цінне джерело бібліографічної інформації. *Вісник Книжкової палати*, № 2, с.50–51. [онлайн]. Доступно: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2010_2_20> [Дата звернення: 01.07.2024].
- Ніколюк Л.І., 2008. Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки: культурно-освітній аспект. *Наукові праці Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського*. Вип. 1, с.190–199.
- Піскун В.А., 2018. Календарі знаменних дат Дніпропетровської ОУНБ імені Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія. *Основні напрями бібліографічної роботи: теорія і практика*: матеріали семінару для бібліографів (м. Київ, 20–21 верес. 2017 р.). Київ, с.154–157.
- Поліщук О., Погосьян Д., 2023. Розробка настінного перекидного календаря в українському етностилі та його пріоритети. *Актуальні проблеми сучасного дизайну: V Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Київ, 27 квіт. 2023 р.). Київ: КНУТД,

с.367–370. [онлайн]. Доступно: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/24795/1/APSD_2023_V2_P367-370> [Дата звернення: 19.07.2024].

Сичевська В. В., Поліщук О. П., 2021. Специфіка розробки, оформлення та роль друкованих календарів у житті людини ХХ століття. *Конференція*. Черкаси, с.49–51. [онлайн]. Доступно: <<https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=rm&ogbl#inbox/FMfegzQVwnTCQTQhWxhgpmWLttnlQnNt?projector>> [Дата звернення: 16.06.2024].

References

Bushanskyi V.V., Riabets L.V., 2012. Kalendar. Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy. [online]. Available at: <<https://esu.com.ua/article-10430>> [Accessed 08 Avhusta 2024]. (in Ukrainian).

«Daty i podii» – nove vydannia Natsionalnoi parlamentskoi biblioteki Ukrainy, 2012. Bibliotchna planeta, № 3, p.7. (in Ukrainian).

«Daty i podii» (2013–2019) : perelik dat, umishchenykh u kalendari, 2020. Kalendar znamennykh dat, № 1/2 (15), pp.92–107. (in Ukrainian).

DSTU 4861:2007, 2009. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia, vykhidni vidomosti: natsionalnyi standart Ukrainy. Kyiv: DP «UkrNDNTs», 46p. [online]. Available at: <<https://womab.com.ua/upload/dstus/D4861-2007.pdf>> [Accessed 01 Avhusta 2024]. (in Ukrainian).

Kalendar znamennykh i pamiatnykh dat: rekomendatsiinyi bibliohrafichniy dovidnyk. Ukrainska bibliotchna entsyklopediia. [online]. Available at: <[https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%20%D0%B7%](https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%20%D0%B7%>)> [Accessed 01 Avhusta 2024]. (in Ukrainian).

Kalendar znamennykh i pamiatnykh dat: 2024 rik proholosheno Orhanizatsiieiu Obiednanykh Natsii Mizhnarodnyi rik verbliudovykh. [online]. Available at: <https://nlu.org.ua/calendar_dat.php> [Accessed 02 Avhusta 2024]. (in Ukrainian).

Kalendar znamennykh i pamiatnykh dat (1957–2006) : pokazhchyk zmistu, 2008. Kyiv: DZ «Nats. parlam. b-ka Ukrainy», 172p. (in Ukrainian).

Konon N.H., 2015. Kalendar znamennykh i pamiatnykh dat Volyni yak dzherelo kraieznavchoi informatsii. Kultura Volyni – shliakh kriz viky: materialy I Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Lutsk, 6–7 lystop. 2014 r.). Lutsk, pp.55-58. (in Ukrainian).

Kononenko V. ta Sivashova I., 2010. «Kalendar znamennykh i pamiatnykh dat» – tsinne dzherelo bibliohrafichnoi informatsii. Visnyk Knyzhkovoï palaty, № 2, pp.50–51. [online]. Available at: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2010_2_20> [Accessed 03 Avhusta 2024]. (in Ukrainian).

Nikoliuk L.I., 2008. Kalendar znamennykh i pamiatnykh dat u haluzi osvity i pedahohichnoi nauky: kulturno-osvitnii aspekt. Naukovi pratsi Derzhavnoi naukovo-pedahohichnoi biblioteki Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho. Vyp. 1, pp.190–199. (in Ukrainian).

Piskun V.A., 2018. Kalendari znamennykh dat Dnipropetrovskoi OUNB imeni Pervouchyteliv slovianskykh Kyryla i Mefodiia. Osnovni napriamy bibliohrafichnoi roboty: teoriia i praktyka: materialy seminaru dlia bibliohrafiv (m. Kyiv, 20–21 veres. 2017 r.). Kyiv, pp.154–157. (in Ukrainian).

Polishchuk O., Pohosian D., 2023. Rozrobka nastinnoho perekydnoho kalendaria v ukrainskomu etnostyli ta yoho priorytety. Aktualni problemy suchasnoho dyzainu: V Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Kyiv, 27 kvit. 2023 r.). Kyiv: KNUTD, pp.367–370. [online]. Available at: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/24795/1/APSD_2023_V2_P367-370> [Accessed 02 Avhusta 2024]. (in Ukrainian).

Sychevska V.V., Polishchuk O.P., 2021. Spetsyfika rozrobky, oformlennia ta rol drukovanykh kalendariv u zhytti liudyny KhKh stolittia. Konferentsiia. Cherkasy, pp.49–51. [online]. Available at: <<https://mail.google.com/mail/u/0/?>>

Стаття надійшла до редколегії 16.08.2024.

O. Demianiuk

N. Konon

CALENDAR AS A DOCUMENT AND INFORMATION SOURCE: FUNCTIONS, STRUCTURE AND CONTENT

The authors consider and characterize certain facts from the history of the calendars emergence as well as their forms, varieties, use cases, and significance for various fields of knowledge.

The calendar can be viewed from different perspectives: form, structure, informational content, functions, usage context, archives, storage, and so on. It comes in a wide range of formats: by form (paper, electronic), by size (pocket, wall), and by content (general, thematic).

It is important to study its structure, which may include various sections: day of the week, month, year, holiday, and notifications. Calendars are used in different contexts, including personal, professional, and public spheres of life.

Since calendars contain information about important events from the history, socio-political, economic, and cultural life of the residents of the Ukrainian territories, they are an important source of collective and individual local history information.

The publication is accompanied by reference material on the anniversaries of natives of the region, prominent figures whose life and activities are connected with it. The peculiarities of the calendar issues, improvement of the structure, recommendations for enhancing their design are analyzed.

The importance of the “Calendar of Significant and Memorable Dates” (as a source from the field of national culture) is substantiated and attention is paid to its use in various contexts, including personal, professional and public spheres of life.

The calendar is the basis of research as a resource of collective and individual information, it is used in documentary studies as a document that reflects the organization of time, events and the life of society.

The prepared article is the authors’ attempt to analyze the features of the calendar issue as a document in the context of functions and structure of collective and individual information. Despite the fact that the study of various calendars as universal periodical reference publications and a resource of collective and individual information became the object of research by scientists in the fields of library, archive and museum affairs, there is, up to these days, a problem with their systematization, description, and introduction into scientific circulation as sources of information.

Summarizing the work of previous researchers and the experience of creating a wide variety of calendars, we can state that this work is very interesting, creative, responsible, and large-scale. Access to, first of all, “Calendars of significant (memorable) dates” could ensure their status as a national universal reference publication and consolidate their role in the network of social communications.

Key words: *library, calendar, document, document studies, source information, information publication, anniversary dates, factual reference-essays, recommended bibliographic guide, innovative form, informational contents, advertising activity.*